

geçerli olan örf-adet ve ahlak telakkisini kamu düzenini temsil eden değerler olarak ifade edilebilir. Bu değerlere açık bir şekilde aykırı olan ve uymayan yabancı hukuk kamu düzenine aykırı sayılacak ve uygulanmayacaktır. Yabancı hukukun veya yabancı hukuk hükmünün somut olayda tatbiki ile ortaya çıkaracağı sonuç, yukarıda belirtilen temel değerler karşısında tahammül edilemez bir durum ortaya çıkarmakta ise yabancı hukuk kamu düzenini açıkça ihlâl ediyor demektir ve uygulanmaz. Kamu düzenine aykırılık istisnai bir durumdur ve istisnaen yabancı hukukun tatbikini engeller. Yabancı hukukun uyumsuzluğa uygulanacak kuralının Türk kamu düzenine açıkça aykırı olması halinde doğrudan Türk hukuku uygulanmaz. öncelikle yetkili yabancı hukukun diğer hükümleri çerçevesinde bir çözüm bulmaya gayret edilir. Bu doğrultuda bir çözüm bulunamazsa son çare olarak Türk hukuku uygulanır.

ÖNSORUN: Yabancılık unsuru içeren bir uyumsuzluğun çözümünde mahkeme bir başka yabancı unsurlu uyumsuzluğu öncelikle karara bağlamak zorunda kalabilir. Böyle bir durumda problem, ön mesele veya önsorun denilen ihtilâfın hangi hukuka göre çözümleneceği noktasındadır. Birinci yöntemle göre önsorun, hâkimin kanunlar ihtilâfı kurallarının yetkili kıldığı hukuka göre çözümlendiği için LEX FORI yöntemi, ikincisine göre ise, önsorun, asıl sorunun esasına tatbik edilen hukukun kanunlar ihtilâfı kurallarının yetkili kıldığı hukuka göre çözümlendiği için LEX CAUSAE yöntemi denir. Hâkimin kanunlar ihtilâfı kurallarının yetkili kıldığı hukuk ile esasa tatbik edilecek hukukun kanunlar ihtilâfı kurallarının yetkili kıldığı hukuk birbirinden farklı ise bu durumda bir ön sorun ihtilâfı mevcuttur. Böyle bir hâlde, önsorunun bu hukuklardan hangisine göre çözümleneceği meselesi önem taşır.

Yabancılık unsuru içeren bir uyumsuzlukta esas meselelerin hâlli için karara bağlanması gereken bir önsorun problemi ortaya çıktığında, esas meseleye bakan mahkeme, önsorun konusunda da görevliyse, hem medeni usul hukuku anlamında, hem de milletlerarası özel hukuk anlamında bir önsorun söz konusu olur ve mahkeme belirtilen yöntemleri kullanarak önsorunun çözümünü sağlayabilir.

GENEL KANUNLAR İHTİLÂFI KURALLARI

Hukuki İşlemlerin Şekli: Türk Milletlerarası Özel Hukuk sisteminde yabancılık unsuru taşıyan hukuki işlemlerin şekil bakımından tabii olacağı hukuk MÖHUK'taki genel kural ile düzenlenmiştir. MÖHUK 7. maddesine göre; hukuki işlemler, işlemin yapıldığı yer hukukunun veya o hukuki işlemin esasına uygulanan hukukun öngördüğü şekil kurallarına uygun olarak yapılabilir. Bu kurala göre, iki farklı bağlama noktasının alternatif olarak uygulanması söz konusudur. Bunun anlamı, bir hukuki işlemin yapıldığı yer hukukuna göre şeklen geçerli ise, o hukuki işlemin esasına uygulanan hukuk bakımından şeklen geçersiz olsa dahi, Türk hukuku bakımından geçerli kabul edilmesi gerektirir. Hukuki işlemlerin şekline uygulanacak hukukun tayininde atıf nazara alınmaz. Bir hususun şekle ilişkin olup-olmadığı konusunda doğabilecek problemler vasıflandırma metoduyla Lex Foriye göre çözümlenir.

Kambiyo Senetlerinin muhtelif yönlerine ilişkin kanunlar ihtilâfı kuralları Ticaret Kanununda vardır.

Zamanaşımı: Türk hukukunda bir alacağın zamanaşımına uğraması alacağı hukuken sona erdirmez, fakat alacağın zamanaşımına uğraması borçlunun zamanaşımı def'ini ileri sürmek suretiyle davanın reddedilmesini sağla-